

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru
Dodatečné úvahy ohledně dalšího postupu v rámci evropského semestru 2025

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2026/10)

Zpravodaj: **Javier DOZ ORRIT**

Poradce	Olivier Cédric VAUZELLE (pro zpravodaje)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	27. 3. 2025
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato v sekci	5. 9. 2025
Přijato na plenárním zasedání	18. 9. 2025
Plenární zasedání č.	599
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	92/0/6

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je znepokojen existencí řady faktorů, které přispívají k nestabilitě a geopolitickému riziku a jsou jejich příčinou. Jedná se zejména o faktory, které ohrožují mír, demokracii a dodržování lidských práv, ale také o ty (např. obchodní válka), které mají dopad na růst a inflaci, bezpečnost dodavatelských řetězců a přístup ke kritickým surovinám.

1.2 V jarní prognóze se uvádí ještě nižší prognóza růstu pro EU a eurozónu, než se původně očekávalo, díky čemuž inflace snáze dosahuje cílů měnové politiky. EHSV je znepokojen tím, že investiční trendy, a to jak veřejné, tak soukromé, zdaleka nepřispívají k výraznému snížení vysokého investičního schodku, jež akumulovaly evropské ekonomiky, ani k přiblížení cílům stanoveným v Draghiho zprávě.

1.3 EHSV podporuje dvě hlavní politické priority uvedené v jarním balíčku evropského semestru 2025, jimiž jsou konkrétně posílení konkurenceschopnosti a zlepšení obranných schopností, a zasazuje se o hlavní cíl týkající se provedení investic a reforem v rámci národního plánu pro oživení a odolnost do roku 2026. Rovněž je toho názoru, že konkrétní doporučení obecné povahy jsou obvykle vhodná. Vyjadřuje však politování nad tím, že jako klíčová politická priorita nebylo stanoveno posílení sociální soudržnosti.

1.4 EHSV je přesvědčen, že jakmile bude inflace pod kontrolou, nastane vhodný okamžik vypracovat přiměřeně expanzivní měnovou politiku, která podpoří investice a zároveň využije slabého dolaru k posílení úlohy eura jako globální rezervní měny, a to prostřednictvím těchto tří opatření: zavedením digitálního eura, využitím výše dluhu, který bude financovat investiční politiku a zároveň atraktivní obchod na trzích, a rychlým dokončením bankovní unie a unie kapitálových trhů.

1.5 EHSV soudí, že by bylo nezbytné, aby víceletý finanční rámec (VFR) na období po roce 2027 odpovídal výši 2 % HDP EU, aby bylo možné splnit investiční cíle v oblasti snížení rozdílů týkajících se konkurenceschopnosti, dále v oblasti podpory výzkumu a technologických inovací, zajištění spravedlivé ekologické a digitální transformace, posílení sociální soudržnosti a souladu s evropským pilířem sociálních práv, zlepšení strategické autonomie v zahraniční, bezpečnostní a obranné politice a posílení evropského průmyslu prostřednictvím politik a opatření usnadňujících investice za účelem přilákání vnitřního a vnějšího kapitálu.

1.6 EHSV se domnívá, že je nezbytné přijmout do roku 2028 soubor opatření k posílení investic, přičemž je mimo jiné třeba zajistit provádění všech fondů Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) prostřednictvím nových cílů a v případě potřeby využít nevyčerpané finanční prostředky na nové investiční programy v oblasti evropských veřejných statků, vytvořit Evropský fond pro strategické investice, posílit úvěrovou kapacitu EIB za účelem rozšíření Programu InvestEU a prozkoumat možnost využití finančních prostředků Evropského mechanismu stability.

1.7 EHSV opakuje, že je znepokojen tím, že v rámci revize stávajícího modelu analýzy udržitelnosti dluhu nastává zpoždění, jelikož to může vést k nepřiměřenému rušení sociálních výdajů ve prospěch jiných výdajů, a to v době, kdy se cílové schodky členských států nesmí prohlubovat. Tuto situaci by mohl ještě zhoršit plán ReArmEU, který by členským státům umožnil prohloubit schodek veřejných financí až o 1,5 % HDP za účelem financování dodatečných výdajů na obranu.

1.8 EHSV souhlasí s obecnou zásadou, z níž vycházejí legislativní balíčky Omnibus I a II a jejímž cílem je vyjasnit a zjednodušit evropské právní předpisy a snížit zbytečnou administrativní zátěž podniků, zejména malých a středních podniků. Je však znepokojen tím, že některá ustanovení mohou vést k oslabení právních předpisů v oblasti udržitelného financování, a ohrozit tak splnění cílů Zelené dohody a jejího akčního plánu. Poukazuje na to, že hlavním nástrojem ke zvýšení produktivity a posílení konkurenceschopnosti jsou investice, zejména do výzkumu, vývoje a inovací, odborné přípravy a správné organizace podniků.

1.9 EHSV znovu vyzývá k trvalému a strukturovanému zapojení sociálních partnerů a organizací občanské společnosti do jednotlivých fází procesu evropského semestru. Vybízí Komisi, Evropský parlament a Radu, aby zahájily institucionální dialog s EHSV a s Výborem regionů s cílem prozkoumat, jaká opatření by měla být přijata k zajištění takového zapojení občanské společnosti i vnitrostátních parlamentů a místních a regionálních orgánů.

2. Obecné připomínky

2.1 K rizikům a obtížím týkajícím se geopolitické situace, které EHSV již na začátku roku identifikoval, se připojil nový faktor ⁽¹⁾ – zahájení nových politik v rámci druhého funkčního období Donalda Trumpa ve funkci prezidenta USA. Jednostranně a v rozporu s pravidly WTO se rozpoutala obchodní válka, jež se vyznačuje nedodržováním mezinárodního řádu založeného na pravidlech a multilaterálních institucích, nepřátelským chováním vůči Evropské unii a jejím hodnotám a podporou politických rozhodnutí, která zpochybňují hodnoty EU. To vše přineslo vážné nové nejistoty a rizika v již tak velmi složité geopolitické situaci. Tato rizika ovlivňují bezpečnost a obranu, obchod a hospodářství, politické vztahy a nadnárodní instituce a v konečném důsledku i svobodu, demokracii a lidská práva. Jak upozornily všechny nezávislé instituce, které tuto situaci sledují, celosvětově došlo v oblasti těchto tří hodnot ke zhoršení.

2.2 Krize mezinárodního řádu a institucí vzniklých po druhé světové válce, jako je Organizace spojených národů (OSN) a přidružené instituce, se v posledních třech letech prohlubuje. Projevuje se v útočné válce, která byla zahájena v rozporu se základními zásadami OSN, mezinárodním právem a mezinárodními smlouvami. Na Ukrajině a v Gaze zjevně dochází k porušování mezinárodního a humanitárního práva. Znovunastolení těchto zákonů má zásadní význam pro veškeré mírové uspořádání a pro obnovu politické a hospodářské stability, která je nezbytná pro rozvoj a dobré životní podmínky. Z tohoto důvodu EHSV důrazně podporuje jak žádost ukrajinské vlády, aby ruská vláda vyhlásila okamžité příměří s cílem umožnit konání mírových jednání, tak nedávnou žádost dvaceti pěti demokratických národů v Evropě, Americe a Asii o to, aby Izrael ukončil válku a utrpení civilního obyvatelstva v Gaze a umožnil na toto území přísun veškeré potravinové a lékařské pomoci, která je potřebná.

⁽¹⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance Evropský semestr 2025 – podzimní balíček (COM(2024) 700 final) (Úř. věst. C, C/2025/2019, 30.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2019/oj>).

2.3 Ačkoli je příliš brzy na to určit, jaké budou mít politická rozhodnutí Bílého domu hospodářské důsledky a dopad, částečně z toho důvodu, že je nelze předvídat, je v současné době vhodné poukázat na pokles růstu v USA a tendenci spočívající v devaluaci dolaru a vzestupné inflaci. WTO i MMF navíc očekávají ještě větší propad perspektivy růstu světového obchodu a ekonomiky (WTO předpovídá pokles světového obchodu o 0,2 % namísto dříve očekávaného 3 % růstu⁽²⁾ a MMF prognózuje pokles celosvětového HDP o 0,5 procentního bodu, přičemž v USA má dojít k poklesu o 0,9 procentního bodu⁽³⁾). Z toho všeho vyplývá, že v nepředvídatelné a nestabilní situaci je obtížné provádět přesné předpovědi.

2.4 Faktory, které je třeba při koncipování politiky vždy zohlednit, jsou rizika pro dodavatelské řetězce, bezpečnost dodávek a ceny součástek. Tato rizika jsou způsobena důsledky obchodní války a intenzivní hospodářskou soutěží za účelem zabezpečení dodávek, a dokonce i kontroly strategických dodávek surovin pro odvětví, která se vyznačují největší kapacitou pro technologické inovace, a také pro odvětví a produkty v rámci zelené ekonomiky.

2.5 Na červnovém summitu skupiny G7 a na zasedáních ministrů financí bylo rozhodnuto osvobodit americké nadnárodní společnosti s obratem vyšším než 750 milionů eur od 15 % minimální daně z příjmu právnických osob uvalené na všechny americké nadnárodní společnosti zřízené na základě dohody OECD týkající se druhého pilíře („globální modelová pravidla proti erozi základu daně“), kterou od roku 2021 podepsalo 147 zemí. Tento ústupek byl učiněn poté, co Trumpova administrativa vyhrožovala „daňovou odvetou“ vůči zahraničním investorům v USA. Nakonec byla opatření související s touto „daňovou odvetou“ po rozhodnutí skupiny G7 z rozpočtu USA odstraněna. EHSV je toho názoru, že rozhodnutí skupiny G7 vytváří pro americké nadnárodní společnosti velmi příznivou situaci, která má negativní dopady na daňovou spravedlnost a vytváří pro podniky zcela nerovné prostředí.

3. Jarní hospodářská prognóza a jarní balíček 2025⁽⁴⁾

3.1 Vzhledem k opodstatněným obavám, že je v této obzvláště nestálé situaci, jež nastala v globální geopolitice a světové ekonomice, obtížné provádět přesné prognózy, Evropská komise předpovídá, že nízká očekávání uvedená v podzimní prognóze bude nutné ještě snížit. Očekávaná míra růstu HDP na roky 2025 a 2026 byla snížena jak pro EU, tak pro eurozónu. Obdobně byla v obou oblastech snížena i prognóza inflace a očekává se, že splní cíle stanovené standardní měnovou politikou.

3.2 Pro příští roky byly rovněž revidovány prognózy růstu celkových veřejných i soukromých investic, což svědčí o tom, že dojde k mírnému nárůstu, který však nebude stačit k tomu, aby se vyrovnal pokles růstu v předchozím roce. V roce 2026 se očekává mírné zrychlení růstu investic, ačkoli je obtížné vydat přesné prognózy, zejména pokud jde o možné zvýšení výdajů na obranu. Očekává se, že veřejné investice vyjádřené jako procentní podíl HDP zůstanou stabilní a cíle v oblasti schodku veřejných financí se nezměnily. Mírně se snížila i prognóza, co se týče tvorby hrubého fixního kapitálu. Kromě toho se předpokládá, že míra veřejného dluhu bude v příštích několika letech postupně růst.

3.3 Doporučení pro jednotlivé země se zaměřují na dvě prioritní oblasti, jimiž jsou posílení obranných schopností a konkurenceschopnosti, a na jeden cíl, jenž spočívá v provádění národních plánů pro oživení a odolnost nástroje NextGenerationEU, investic a reforem s cílem zajistit, aby byly završeny do cílového data 2026. V doporučeních pro jednotlivé země se rovněž vyzývá ke zvýšení investic do výzkumu a vývoje, usnadnění veřejného a soukromého financování, zlepšení účinné podpory inovací, lepšímu přístupu k financování, zjednodušení správních a regulačních postupů, řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků a modernizaci infrastruktury a sociálních systémů s cílem reagovat na zvětšující se globální výzvy a podporovat udržitelný růst.

⁽²⁾ https://www.wto.org/spanish/res_s/publications_s/trade_outlook25_s.htm.

⁽³⁾ <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025>.

⁽⁴⁾ Jarní hospodářská prognóza 2025 a Evropský semestr 2025: jarní balíček.

4. Obecné připomínky

4.1 Od té doby, kdy EHSV přijal stanovisko Evropský semestr 2025 – podzimní balíček⁽ⁱ⁾, došlo k mnoha geopolitickým a geoeconomickým změnám, a to zejména v první polovině roku 2025. Z toho důvodu je nutné vypracovat toto stanovisko, které předkládá další úvahy. Tyto události a trendy ovlivnily nebo mohou ovlivnit klíčové makroekonomické ukazatele, světový obchod, investice, přístup ke kritickým surovinám a bezpečnost dodavatelských řetězců. K tomu je třeba dodat, že války, které se v současnosti vedou, spolu s rizikem vypuknutí dalších válek, mají kromě toho, že způsobují lidské tragédie, i potenciálně závažnější destabilizující účinek.

4.2 Rizika a nejistoty plynoucí z geopolitické situace a z nejistého výsledku obchodní války, již spustila vláda Spojených států, mají negativní dopad na investiční rozhodnutí podniků v Evropě a na celém světě. Jasná a důsledná politika EU, která by kombinovala podporu strategické autonomie v zahraniční, bezpečnostní a obranné politice s evropskou průmyslovou politikou prosazující cíle spravedlivé ekologické a digitální transformace, by však spolu se specifickými politikami a opatřeními na usnadnění investic přilákala domácí a zahraniční kapitál (přičemž některé z nich by mohly pocházet ze zdrojů, které odmítají investovat v USA) pro produktivní investice, a to i v odvětví sociální ekonomiky, které hraje klíčovou úlohu při podpoře růstu podporujícího začlenění a odolnosti. EHSV se domnívá, že je nyní více než kdy jindy nezbytné, aby EU ukázala, že je pomocí silných politik schopna zajistit bezpečnost a soudržnost a projevit sílu a schopnost jednat.

4.3 Podle prognóz bude inflačních cílů odpovídajících záměrům měnové politiky dosaženo v roce 2025 a inflace může být v roce 2026 dokonce nižší, než tyto cíle stanoví, a to zejména v eurozóně. Vzhledem k trvale slabému růstu se EHSV domnívá, že by měla existovat možnost ukončit restriktivní měnovou politiku a přejít k mírně expanzivní politice, která by podpořila růst.

4.4 Další hlavní výzvou, před níž stojí měnová politika, je zajistit, aby euro posílilo svou úlohu jako světová rezervní měna v době, kdy dolar vykazuje v důsledku politik Trumpovy administrativy značné oslabení a výkyvy. EHSV je toho názoru, že k dosažení tohoto cíle bude kromě konzistentních a předvídatelných měnových a fiskálních politik nezbytné: a) neprodleně dokončit bankovní unii a unii kapitálových trhů, jak bylo navrženo v Draghiho a Lettově zprávě a jak EHSV v posledních několika letech požadoval ve svých stanoviscích; b) využít společný dluh v eurech, který vždy zůstává v mezích udržitelnosti, což by zároveň pomohlo uspokojit potřeby veřejných a soukromých investic prostřednictvím široké škály nástrojů, které má EU k dispozici, k podpoře rozvoje eura jako rezervní měny; c) pokračovat v zavádění digitálního eura.

4.5 V nadcházejících letech bude před EU stát řada cílů a hospodářských, bezpečnostních a sociálních výzev, které budou vyžadovat značné investice, aby se překlenula investiční mezera vzniklá v posledních desetiletích. Tato mezera je hlavním faktorem slabého růstu EU a poklesu její produktivity a konkurenceschopnosti, zejména v technologicky nejvyspělejších odvětvích evropského hospodářství. K tomu, aby bylo možné řešit narůstající investiční mezeru, by měly být součástí investičních opatření rozsáhlé snahy o mobilizaci soukromého financování pro rizikový kapitál.

4.6 V Draghiho zprávě se uvádí, že dodatečné roční investiční potřeby evropských ekonomik – veřejných i soukromých, vnitrostátních i evropských – činí 830 miliard eur, mají-li být splněny tyto cíle: spravedlivá ekologická i digitální transformace; výzkum a vývoj a inovace, zejména v oblasti umělé inteligence, aby EU dohnala nejvyspělejší technologie svých nejpřímějších konkurentů (USA a Číny); silnější bezpečnost a obrana; provádění evropského pilíře sociálních práv, včetně všech souvisejících politik na podporu zaměstnanosti a začleňování zranitelných skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením, a politik soudržnosti. EHSV vyzývá orgány EU, aby zahájily nezbytné plány k uskutečnění hlavních závěrů Draghiho zprávy.

⁽ⁱ⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance Evropský semestr 2025 – podzimní balíček (COM(2024) 700 final) (Úř. věst. C, C/2025/2019, 30.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2019/oj>).

4.7 EHSV je přesvědčen, že VFR na období po roce 2027 by měl přinejmenším zachovat kupní sílu současného VFR a nástroje NextGenerationEU dohromady, což znamená, že by měl dosáhnout 2 % HDP EU, jak EHSV doporučuje ve svém stanovisku ⁽⁶⁾, aby bylo možné řešit hlavní výzvy a nové požadavky na výdaje, jimž EU čelí. EHSV rovněž navrhuje, aby byla v příštím VFR věnována zvláštní pozornost identifikaci a poskytování evropských veřejných statků.

4.8 Domnívá se však rovněž, že se zahájením financování prioritních evropských investičních programů nelze čekat až do roku 2028. EHSV tedy doporučuje Komisi následující:

- zajistit, aby byly plně využity zdroje Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) a národních plánů pro oživení a odolnost. Za tímto účelem bude třeba přesměrovat investice a v případě potřeby vládám členských států pomoci s dokončením provádění. Dále bude nutné prodloužit období provádění fondů až do roku 2028, pokud se jedná o jedinou možnost, jak realizovat důležité programy a projekty. V případě nutnosti bude třeba využít zbývající finanční prostředky na nové investiční programy v oblasti evropských veřejných statků, které navrhuje Evropská komise,
- vytvořit Evropský fond pro strategické investice financovaný kombinovaným způsobem – z příspěvků členských států, nových vlastních zdrojů a vydávání společných evropských dluhopisů, jak se navrhuje ve stanovisku EHSV ⁽⁷⁾, s cílem financovat strategické evropské programy v oblastech, jako je umělá inteligence, obnovitelné zdroje, energetická propojení, kritické nerosty a suroviny, výzkumné programy na vysoké úrovni, prioritní programy odborné přípravy atd.,
- posílit úvěrovou kapacitu EIB a rozšířit Program InvestEU na financování investic do výše uvedených prioritních investičních oblastí,
- posílit finanční kapacitu Evropského obranného fondu za účelem podpory evropského obranného průmyslu,
- prozkoumat možnost využití prostředků Evropského mechanismu stability k financování investičních projektů v Evropě a členských státech.

4.9 Evropská komise v nedávném sdělení ⁽⁸⁾ potvrdila, že lhůta pro vyplacení prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost pro účely projektu v rámci národního plánu pro oživení a odolnost je 31. prosince 2026. EHSV vítá řadu alternativ, které byly navrženy pro využití zdrojů, jimiž jsou rozšíření stávajících projektů, omezení režimů s příliš vysokým počtem zájemců, rozdělení národních plánů pro oživení a odolnost s cílem dále využívat vnitrostátní fondy či další finanční prostředky EU, vytvoření finančních a grantových nástrojů, převody do Programu InvestEU, kapitálové příspěvky do národních podpůrných bank a příspěvky do Programu pro evropský obranný průmysl a do programů EU pro satelitní komunikaci. Není však jasné, zda bude možné prostřednictvím všech těchto alternativ dosáhnout požadovaných cílů. Pro členské státy je ve lhůtě o něco málo delší než rok obtížné urychlit provádění stávajících plánů a současně připravit alternativy. Je třeba uznat, že provádění takových režimů, které vyžadují náležitou koncepci, zapojení organizované občanské společnosti a záruky spojené s využíváním veřejných prostředků, není snadné. EHSV již poukázal na to, že jednotlivé členské státy nemají stejné kapacity pro řízení těchto investic, a to jak administrativní, tak ty, které vyplývají z rozdílů v podnikatelské a institucionální struktuře. S ohledem na všechny tyto okolnosti EHSV navrhuje, aby byla organizovaná občanská společnost na konci tohoto roku aktivně zapojena do přezkumu provádění národních plánů pro oživení a odolnost s cílem podpořit jejich účinnější a vhodnější provádění a v případě potřeby i technickou pomoc. Pokud po přijetí všech opatření k usnadnění provádění zůstanou finanční prostředky nevyužity, EHSV navrhuje, aby je Komise využila k financování evropských programů pro společné statky.

4.10 EHSV zastává názor, že správa EU se musí soustavně zaměřovat především na podporu strategické autonomie v průmyslové, obchodní, bezpečnostní a obranné politice. Je rovněž nezbytné zajistit úzkou koordinaci mezi těmito politikami a rozšířením strategické autonomie EU. Dále je nutné začít vypracovávat společné evropské politiky v odvětví průmyslu, bezpečnosti a obrany (je tomu tak již v případě obchodní politiky), a to prostřednictvím těsné koordinace mezi

⁽⁶⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cesta k příštímu víceletému finančnímu rámci (COM(2025) 46 final) (Úř. věst. C, C/2025/3202, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3202/oj>).

⁽⁷⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Investiční fond EU na podporu hospodářské odolnosti a udržitelné konkurenceschopnosti (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C, C/2024/6862, 28.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6862/oj>).

⁽⁸⁾ NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, COM(2025)_310 final.

těmito politikami a v případě nutnosti uplatněním postupu posílené spolupráce. V současnosti závisí hospodářská bezpečnost v citlivých oblastech, jako je zaručený přístup k surovinám a základním a kritickým zdrojům i bezpečnost dodavatelských řetězců, na provádění účinné obchodní politiky a efektivních bezpečnostních a obranných politik, které jsou společné nebo úzce koordinované.

4.11 V Evropě i ve světě se zvyšují výdaje a investice na obranu. Vážným důvodem k obavám je to, že k tomu dochází v době, kdy řada zemí a mocností podkopává demokratické hodnoty, lidská práva a mezinárodní právo a kdy jsou napadány a oslabovány multilaterální instituce, jež jsou součástí systému OSN. EHSV je toho názoru, že EU má prostřednictvím společné nebo úzce koordinované zahraniční politiky – v současnosti více než kdy jindy – plnit vedoucí úlohu v úsilí o mír a spravedlivý světový řád, který šíří všeobecný blahobyt, demokracii a lidská práva. Tento přístup však musí být součástí mírové strategie zaměřené na prvořadou úlohu diplomacie a neútočení. To není v rozporu se skutečností, že EHSV rovněž prosazuje zvýšení investic do evropské bezpečnosti a obrany v rámci společné nebo úzce koordinované politiky. Podle EHSV je potřeba posílit obranné schopnosti Evropy prostřednictvím posílení evropského obranného průmyslu a úzké koordinace ozbrojených sil členských států v rámci NATO. EHSV proto vyjadřuje zklamání nad tím, že tento přístup nebyl použit jako základ pro návrhy plánu ReArmEU a nástroje Bezpečnostní akce pro Evropu (SAFE), což jsou programy, které pouze poskytují evropské půjčky a umožňují vnitrostátní půjčky, a to aktivováním ochranných doložek Paktu o stabilitě a růstu, jež umožňují evropským zemím nakupovat zbraně a munici, aniž by vůbec stanovily přesný plán požadavků nebo společných cílů, nebo zavedly kritérium evropské preference jako podmínku.

4.12 Zapojení sociálních partnerů a organizací občanské společnosti do evropského semestru v jeho vnitrostátních fázích není zaručeno, a to ani prostřednictvím strukturovaných nebo stálých konzultačních procesů, jak EHSV opakovaně požadoval⁽⁹⁾. Přijetí vnitrostátních strukturálních a fiskálních plánů nového evropského rámce správy makroekonomických záležitostí proběhlo na základě velmi omezených informací a téměř bez zapojení organizované občanské společnosti. Důvodem byly údajně krátké lhůty, které nešlo prodloužit, což znamená, že na konzultaci nebyl čas. To by se v rámci evropského semestru nemělo opakovat. EHSV souhlasí s tím, že do evropské správy ekonomických záležitostí je důležité zapojit vnitrostátní parlamenty a místní a regionální orgány, a podporuje nedávné usnesení Výboru regionů⁽¹⁰⁾ (VR) k této otázce. EHSV vyzývá Komisi, Evropský parlament a Radu, aby na toto téma zahájily institucionální dialog, k němuž by byl přizván jak EHSV, tak VR, jenž by umožnil prozkoumat druhy opatření, která je třeba přijmout, aby byla zajištěna účast, kterou EHSV požaduje. To by nepochybně mělo pozitivní dopad na pocit odpovědnosti členských států za opatření, která mají být v rámci evropského semestru přijata.

5. Konkrétní připomínky

5.1 Legislativní balíčky Omnibus I a II se zabývají zjednodušením právních předpisů v oblasti udržitelného financování, zejména pravidel upravujících zveřejňování informací o udržitelném financování a náležitou péči podniků v oblasti udržitelného financování. Hlavním důvodem je, že snížení administrativní zátěže podniků může přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti. EHSV souhlasí s obecnou zásadou vyjasnit a zjednodušit evropské právní předpisy a snížit veškerou zbytečnou administrativní zátěž podniků, zejména malých a středních podniků, pokud to neznamená odstranění požadavků nezbytných ke splnění cílů Zelené dohody a jejího akčního plánu nebo oslabení právních předpisů v oblasti udržitelného financování. Kromě toho by malé a střední podniky měly obdržet pomoc od příslušných orgánů, aby v tomto ohledu plnily své povinnosti. EHSV zároveň upozorňuje na skutečnost, že samotné zjednodušení právních předpisů nelze považovat za hlavní nástroj pro posílení konkurenceschopnosti. Musí být především doprovázeno opatřeními, jež podpoří náležitě cílené investice, jak je uvedeno v tomto stanovisku, které jsou nástroji umožňující zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti.

⁽⁹⁾ Doporučení EHSV ohledně důkladné reformy evropského semestru (Úř. věst. C 228, 29.6.2023, s. 1), *Pohled organizované občanské společnosti v členských státech EU na návrhy reforem a investic a jejich provádění v členských státech (cyklus evropského semestru 2024–2025), Doporučení EHSV k navrhovaným reformám a investicím v rámci cyklu evropského semestru 2024–2025* (Úř. věst. C, C/2025/3194, 2.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3194/oj>).

⁽¹⁰⁾ Usnesení týkající se příštího VFR (RESOL-VIII/005), Výbor regionů.

5.2 EHSV opakuje, že je znepokojen ⁽¹¹⁾ zpožděním, k němuž došlo při revizi stávajícího modelu analýzy udržitelnosti dluhu. V nejnovějším Monitoru udržitelnosti dluhu ⁽¹²⁾ se v krátkodobém horizontu hodnotí udržitelnost dluhu jako vysoce riziková ve dvou členských státech, ve střednědobém horizontu jako vysoce riziková v jedenácti členských státech a v dlouhodobém horizontu jako vysoce riziková ve čtyřech členských státech. Tato analýza však byla provedena před tím, než bylo v rámci plánu ReArmEU navrženo, aby členské státy zvýšily své výdaje na obranu pomocí půjček od EU a zároveň jim bylo povoleno uplatnit ochrannou doložku Paktu o stabilitě a růstu, která za účelem půjček na trzích s dluhopisy umožňuje dodatečný schodek veřejných financí až do výše 1,5 % HDP. Proto narostly obavy, které EHSV vyjádřil v době reformy rámce makroekonomické správy, že používání stávajícího modelu analýzy udržitelnosti dluhu by znamenalo obětovat sociální výdaje za účelem zvýšení výdajů v jiných oblastech, aby byly dodrženy stejné cíle v oblasti schodku a zadlužení, neboť členské státy nyní čelí výraznému nárůstu výdajů na obranu.

5.3 Stejně důležitá je revidovat kritéria nadměrného schodku, zejména poté, co Komise členským státům povolila uplatnit ochrannou doložku Paktu o stabilitě a růstu až do výše 1,5 % HDP, aby si vypůjčily výdaje na obranu. EHSV se rovněž domnívá, že ukazatele monitorování makroekonomické nerovnováhy, které používá Komise, jsou zastaralé. Pokud k tomu přidáme skutečnost, že konečné provádění národních plánů pro oživení a odolnost a zahájení vnitrostátních fiskálních a strukturálních plánů se překrývá s doporučeními pro jednotlivé země v rámci běžného cyklu, že byla oznámena návaznost mezi nástrojem pro koordinaci konkurenceschopnosti a evropským semestrem a že byl předložen návrh spočívající v možném propojení výdajů příštího VFR s evropským semestrem, přinejmenším pro část budoucího Fondu soudržnosti, je třeba dospět k závěru, že je naléhavě nutné přezkoumat rámec EU pro správu ekonomických záležitostí, tj. evropský semestr. V rámci tohoto přezkumu je třeba konzultovat sociální partnery a organizace občanské společnosti. EHSV by měl být v tomto procesu privilegovaným partnerem.

5.4 EHSV zdůrazňuje, že proces evropského semestru by se měl rovněž zaměřit na sociální kritéria, zlepšení životní úrovně a rostoucí nerovnosti a na klíčové otázky, jako je krize v oblasti bydlení a omezení kolektivního vyjednávání. Orgány EU musí klást důraz nejen na plnění technických a ekonomických kritérií, ale i na kvalitu života jako na hlavní problém.

V Bruselu dne 18. září 2025.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>.

⁽¹²⁾ Monitor udržitelnosti dluhu 2024, Evropská komise, březen 2025.